

Domače branje

PRASKE NA LAKU

Avtor: Mirjam Pressler

Prevod: Breda Pugeljč

Založba: Obzorja

Izdano: Maribor, 2001

Zbirka: Mlada obzorja

MIRJAM PRESSELER

Nemška pisateljica M. Pressler, rojena 18. Junija 1940 v Darmstadt (Nemčija). Odraščala je pri rejnikih v majhni vasici katero je kasneje morala zapustiti zaradi možnosti, da bi ju rejniki lahko zanemarjali. Tako je kasneje odraščala v sirotišnici. Težave, ki jih je imela kot otrok saj je bila vedno Outsider, pa je kasneje predelala z njenimi deli.

Z enajstimi leti je M. P. odšla v internat. Obiskovala je gimnaziji v Darmstadt in Bensheimu. Šest semestrov pa je študirala na Akademiji za vizualno umetnost v Frankfurtu/Main.

Zanimivo je, da se M.P. ni takoj začela ukvarjati z pisanjem. Po različnimi službami v Münchnu je l. 1962 nekaj časa delala v Izraelu. Tam se je leta 1964 poročila in rodila tri hčerke. Po ločitvi z možem l. 1970 se je vrnila v München, kjer je imela trgovino z Jeansom. Ko pa je sprejela službo kot uradnik v pisarni, se je, deloma zaradi finančnih razlogov deloma pa zaradi zanimanja za moderna mladinska dela, začela posvečati pisanju.

OBNOVA DOGAJANJA

Praske na laku je knjiga v kateri je predvsem opisano življenje dveh oseb. Na eni strani Herbert učenec gimnazije v Berlinu na drugi pa gospa Kronawitter, ki z svojimi 69 leti opravlja trgovino z sladkarijami, ki jo je prevzela po smrti njenega moža. Herbert je v šoli velikokrat izključen in žrtev psihičnega nasilja med učenci. Njegov oče ga pretepa, velikokrat po nepotrebem.

Gospa Kronawitter, ki skupaj z svojim psom stanuje v istem bloku kot Herbert je stara ženica, ki je izgubila moža in sina. Ko je njen sin pri 13 letih z prijatelji vlomil v avtomat za cigarete, a ga glede na njegovo starost policisti niso kaznovali, se je njegov oče odločil, da ga pošlje k stricu na podeželje, tako da je ga. Kronawitter sina izgubila kar dvakrat.

Herbert in ga. Kronawitter se redno srečujeta, saj Herbert vsako jutro preden se odpravi v šolo obišče njeno trgovino kjer si vsakič kupi dva Banja.

Ko Herbert nekega večera od očeta dobi žepni nož, katerega je očetova stranka pozabila v taksiju, se vse skupaj začne. Istega večera, ko sta se starša odpravljala ven, se je Herbert odločil oditi na sprehod. Ko ga postane strah močno prime za nož, ki ga je prej spravil v žep. Ko se vrača domov opazi pred blokom rdeč avto, ki je pripadal moškemu, ki je obiskoval, ne davno ločeno sosedo. Herbert vzame nož in prične delati praske na laku rdečega avtomobila. Pri tem čuti zadovoljstvo in moč. Vsa njegova občutja spusti na avtu, njegovo sovraštvo do staršev, sovraštvo do sošolcev in navsezadnje

tudi sovraštvo do sebe. Herbert ne ve, da ga pri tem opazuje gospa Kronawitter, ki se je tisti čas vračala s sprehoda s psom, ki ga vsak večer odpelje ven preden odideta spat. Odloči se da o tem ne bo govoril z nikomur.

Istega večera, ko Herbert leži v postelji, ga zgrabi slaba vest in počuti se krivega ter upa da ga nihče ni videl.

Naslednje jutro sliši kako se vsi pogovarjajo o pripetljaju, tudi policija je vključena, a storilca niso našli in Herbert se pomiri.

Medtem, ko se Herbert spet znova opogumi in pozabi na rdeč avto, gospa Kronawitter nenehno premišljuje o pripetljaju, o Herbertu in povezavi z njenim sinom ter o njenem življenju prej in zdaj. Odloči se, da se bo o tem pogovorila s Herbertu in mu hkrati povedala, da je na njegovi strani in je pripravljena molčati o vsem tem, a vedno ko mu to želi povedati jo preide negotovost.

Herberta še naprej zbadajo v šoli. Po pouku se odloči slediti lepi ženski. Ko ga ta na železenski postaji zavrne čuti potrebo po praskanju, na kar vzame nož in zabode v gumo kolesa kasneje pa naredi praske v avtomobilih na nekem parkirišču. Ko se vrača domov v naglici na hodniku bloka sreča gospo Kronawitter. Ta zbere ves pogum in mu pove, da ve o pripetljaju z rdečim avtom in ga vabi kasneje v njeno stanovanje, da se o tem pogovorita. Herbert se iz strahu, da bi za to izvedeli tudi drugi odpravi do gospe, ta pa se veseli njegovega prihoda z mislimi, da obstaja upanje. A takrat ko Herbert stoji pred njo se zgodi nekaj nenavadnega: Herbert vzame svoj nož z žepa in gospo Kronawitter zabode. Nekaj dni za tem je napisano poročilo v časopisu z naslovom najstnik zabodel staro gospo.

opis osebe - HERBERT

Herbert je 14 letni deček, ki je nekakšen Outsider, saj ga njegovi sošolci ne sprejemajo. Živi v bloku v Berlinu z očetom, ki je zelo agresiven in malo bolj ljubeznivo materjo . Nosi zlata okrogla očala zaradi katerih je dobil vzdevek "podgana z očali" vzdevek "zguba" pa od očeta. Obožuje Banje, saj jih vsako jutro pred poukom kupi. Počuti se osamljeno in izključeno v svoji okolici zato je dostikrat tiho in malo kdaj pove svoje mnenje. Svoja čustva skriva, kar se kaže ko je med poukom jokal zaradi zbadanja, a je hitro obrisal solze, da nebi kdo opazil. Včasih ima izbruh čustev, saj jih skriva v sebi. Ko prične z praskanjem laka na avtomobilu se to opazi, saj takrat vso svojo jezo in občutja sprošča nad avtom.

PROBLEM, ki je v delu izpostavljen

V delu je izpostavljen predvsem problem nestabilne družine tako pri Herbertu kot pri ga. Kronawitter. Problem pri Herbertu pa se ne omejuje le na družino temveč tudi na šolo, kjer je izključen. Gospa Kronawitter pa obžaluje veliko stvari, ki so se zgodile v njeni preteklosti in vsi spori v družini.

Jaz mislim, da ti problemi niso redki , saj je v današnjem času vse več pogosto zbadanje med najstniki. Z zbadanjem dostikrat prizadenemo osebe hote ali nehote in jim s tem damo občutek izključitve ter manjvrednosti. Pa tudi problemi v družinah ne postajajo manjši, veliko je družin kjer so starši nasilni do otrok, kar ni prav saj je pomemben pogovor in razumevanje. Vidno je še vedno, da v večini družin očetje odločajo o vzgoji otrok. Kar lahko pripelje k tem, kot v primeru ga. Kronawitter, da je morala gledati kako je izgubila lastnega sina, ker ga je oče izgnal, čeprav sama tega ni želela a ga je morala. Sin jo je zato zasovražil, kar je večno obžalovala in se spraševala, kaj bi lahko naredila takrat in za to kar se je zgodilo krivila sebe. Pa tudi pri Herbertu je imel oče večjo vlogo v družini in Herbert se ga je nemalo kdaj celo bal. Klub ljubeznive matere se je počutil ne lagodno doma in imel občutek, da ga

nihče ne razume. Vsi ti dejavniki so privedli do tega, da je deček delal praske na laku avtomobilov in se le z nožem počutil varnega navsezadnje pa je zabodel staro gospo. Da nebi prišlo tako daleč, do takšnih dejanj in v primeru gospe K. do obžalovanja je pomembno, da se v družini razumemo in da lahko ima vsak svoje mnenje.

NADALJEVANJE ZGODBE

Zabodel jo je.

Zgrudila se je na tla in obležala, kri je počasi prodrla skozi njene obleke in se razlila po podu počasi je izgubljala še tisto malo barve in postajala je vse bolj siva.

Osuplo je Herbert pogledal v svojo dlan in zagledal njegov nož z madeži krvi. Njegovo telo je drhtelo in ni vedel kaj se dogaja. Še zadnjič je zaklical njeno ime, čisto po tiho, da ga bi ga lahko le ona slišala, če bi bila še živa, a bilo je prepozno. Herbert je spravil nož in se pognal v tek, stekel je po kolo in se odpravil ven iz mesta. Ni se ustavil niti ozrl nazaj, njegove oči so postajale vse bolj vlažne in oster veter, ga je prisil da je navsezadnje zajokal. Govoril si je da tega ni želel in se spraševal, če vse skupaj le sanja. Čakal je na mamo, da stopi v njegovo sobo in ga zbudi, čaka na očeta, ki stopa po stanovanju in se jezi ker mora tako zgodaj od hiše. A zaman. Zapeljal je na stransko cesto in opazoval hiše mimo katerih se dosti krat pelje med tem, ko si zamišlja kako bo on z očetom in mamo kmalu živel na podeželju v veliki hiši in kako bo obiskoval novo šolo kjer ne bo več,le podgana z očali. Imel bo prijatelje s katerimi se bo igral, kateri ga bodo razumeli...

Cesta se je zožila in ustavil se je pred gozdom. Stopil je s kolesa in ga pustil ležati na tleh. Stekel je v gozd in se ozrl nazaj. Razmišljal je, če že vedo kaj se je zgodilo, če ga iščejo. Razmišljal je kaj bo rekla mama in kakšni bodo udarci očeta. Njegovo telo je spet začelo drhteti in solze so mu lile po licu. Stisnil je nož in še enkrat začutil občutek moči, a zdaj je bil občutek drugačen. Vrgel je nož na tla in ga gledal, pogled je bil prazen in meglen zaradi solz. »Kaj bi bilo, če bi odšel nazaj?«, se je vedno znova spraševal. A vedel je, da bo hudo kaznovan. Lahko da si je z dejanjem uničil prihodnost in starša ga ne bosta več marala.

Slišal je očeta kako je govoril kakšna je mladina danes, kaj vse si dovolijo in o kako je govoril o rokerjih, ko je mislil da so oni razpraskali karoserijo avtomobila . Bal se je, da je sedaj on med njimi, med vsemi temi rokerji, kot jim pravi oče. Ponovno je zgrabil nož. Sovražno ga je gledal, a vedel je, da je sam kriv in ne nož. Sedaj je sovražil sebe, očeta in sošolce . Ozrl se je spet na vas in na velike hiše. Pomislil je še enkrat kako bi lahko bilo, živeti tukaj brez skrbi in s pravimi prijatelji . A zdaj so vse te misli in sanje izpuhtele, sedaj ni mogel misliti na to, ne več. Globoko je vdihnil in zaprl oči.

Zabodel je.